

อนุสรณ์สถานแห่งชาติ นอกจากเป็นสถานที่จัดแสดงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของชาติไทย จัดแสดงวีรกรรมของทหารหาญในสมรภูมิต่าง ๆ ที่ได้สละชีวิตป้องกันประเทศแล้ว สถานที่แห่งนี้ยังได้รวบรวมเฉพาะรายชื่อผู้ที่เสียชีวิตเพื่อแผ่นดินไทยจากการรบ ตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ ๑ จนถึงสงครามหรือสมรภูมิต่าง ๆ รวมถึงเหตุการณ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ว่าจะเป็นรายชื่อทหาร ตำรวจ อาสาสมัคร ฯลฯ มิใช่เป็นที่เก็บอัฐิ (กระดูก) ของนักรบหรือผู้ที่เสียชีวิตจากการรบอย่างที่เคยได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นจากแหล่งข่าว หรือจาก website ทั้งนี้ เพื่อเป็นสถานที่ที่ให้นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป ได้เข้ามาศึกษาหาความรู้จากสิ่งจัดแสดง และเป็นเครื่องกระตุ้นให้เกิดความรักชาติ รักแผ่นดิน

## ความเป็นมา โดยสรุป

ในปี ๒๕๒๔ พลเอก สายหยุด เกิดผล ผู้บัญชาการทหารสูงสุด (ขณะนั้น) ได้พิจารณาจัดทำโครงการจัดสร้างอนุสรณ์วีรชนแห่งชาติเป็นส่วนรวมขึ้น โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ และอนุมัติหลักการให้จัดสร้างได้ เมื่อวันอังคารที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ ตรงกับปีที่กรุงรัตนโกสินทร์ครบรอบ ๒๐๐ ปี ในพื้นที่สามเหลี่ยมดอนเมือง ช่วงถนนวิภาวดีรังสิตบรรจบกับถนนพหลโยธิน เนื้อที่ ๓๘ ไร่ ๑ งาน ๙๗ ตารางวา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานชื่ออันเป็นมงคลว่า "อนุสรณ์สถานแห่งชาติ" เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๒๖

ในวันพุธที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๒๖ เสด็จพระราชดำเนินมาทรงวางศิลาฤกษ์เมื่อวันอังคารที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๓๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงทอดพระเนตรการดำเนินงานอนุสรณ์สถานแห่งชาติ ทรงมีพระกระแสเกี่ยวกับแนวทางในการจัดและตกแต่งอนุสรณ์สถานแห่งชาติหลายประการ อาทิ การจัดแสดงต้องตรงกับความเป็นจริง มีหลักฐานอ้างอิงได้ ทรงเน้นย้ำความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องให้เล็งเห็นผลในอนาคตเกี่ยวกับความรักชาติ ความเสียสละ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๕ พลอากาศเอก วรรณถ อภิจारी ผู้บัญชาการทหารสูงสุด (ขณะนั้น) และประธานคณะกรรมการดำเนินงานอนุสรณ์สถานแห่งชาติ ปรับนโยบาย เร่งรัด กำกับดูแล การก่อสร้าง การจัดและตกแต่งอนุสรณ์สถานแห่งชาติจนแล้วเสร็จ สามารถนำความกราบบังคมทูลอัญเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดอนุสรณ์สถานแห่งชาติ ในวันเสาร์ที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๗

## เกร็ดเสริม

กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้มีหนังสือที่ กท ๐๓๐๙/๑๔๖๘๕ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๕ ได้นำความขึ้นกราบบังคมทูล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขอพระราชทานชื่อแก่นุสรณ์สถานฯ ที่จะจัดสร้างขึ้น เพื่อความเป็นสิริมงคล

งบประมาณจากการก่อสร้างทั้งหมด มาจากความร่วมมือร่วมใจของ ภาครัฐบาล ภาคเอกชน รวมถึงเงินบริจาคของประชาชน

เดิม พื้นที่แห่งนี้ เป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยอยู่ในความ รับผิดชอบของกองทัพอากาศ และ กระทรวงศึกษาธิการ

หน่วยที่เริ่มดำเนินการปรับพื้นที่แห่งนี้คือ กรป.กลาง หรือ นทพ. (ปัจจุบัน) ต่อมา กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้มอบให้ กรมการศึกษาวิจัย (ศวจ.) รับผิดชอบ ต่อมาเปลี่ยนนามหน่วยเป็น กรมการศึกษา (กศ.) และ กรมยุทธศึกษาทหาร (ยศ. ทหาร) ตามลำดับ และเมื่อมีพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ ของส่วนราชการ กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๒ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๒ จึงได้อยู่ในความดูแลของ สถาบัน วิชาการป้องกันประเทศ (สปท.) โดยมีกองงานที่รับผิดชอบคือ กอง พิพิธภัณฑสถานและอนุสรณ์สถานแห่งชาติ

รูปแบบสถาปัตยกรรมของอนุสรณ์สถานแห่งชาติ ออกแบบโดยคณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งเป็นแบบที่ชนะเลิศการประกวด จากผู้ส่งเข้าประกวดทั้งภาครัฐและเอกชน รวม ๑๗ ราย มีลักษณะคล้ายป้อมหอรบ ของไทย สมัยโบราณ ประกอบด้วยอาคารหลัก ๓ หลัง คือ อาคารประวัติศาสตร์ และพิพิธภัณฑสถาน อาคารประกอบพิธี และอาคารภาพปริทัศน์

